

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kirke-Sag og Kirke-Tidende

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kirke-Sag og Kirke-Tidende", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 49.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig09val-shoot-workid65437/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

AF DANSK KIRKETIDENDE.

I Oktober 1845 begyndte de theologiske Kandidater R. Th. Fenger og C. J. Brandt Udgivelsen af Ugebladet *Dansk Kirketidende*, der siden vedblev i hele Grundtvigs Levetid at være et anset Organ for hans kirkelige Anskuelse.

I Bladets første Nummer skrev han om »Kirke-Sag og Kirke-Tidende«, og i de første Aargange af det var han i det hele en ret virksom Medarbejder. Nogle af hans vigtigste Afhandlinger deri, fra Aarene 1845—8, skal her meddeles.

Kirke-Sag og Kirke-Tidende.

[*Dansk Kirketidende* Nr. 1, den 5. Oktober 1845].

Den babyloniske Forvirring af Tanker og Begreber, hvorfør vor Tid bestandig mere lider, og hvori hele Menneskelivet let kan gaae tilgrunde, har en af sine Rødder i den gamle, men stedse tiltagende Sammenblanding og Forvexling af Sagen selv og dens Beskrivelse, og i det Hele af Skin og Virkelighed, og Kirke-Sagen er netop den, som derved har lidt næsten ubodelig Skade, og staaer i vore Dage siensynlig Fare for at tabe hele sin Betydning, saa det er paa den høie Tid for dens Venner at gjøre Alt hvad der staaer i deres Magt for at klare den baade i Livet og i Læseverdenen; men dertil hører først og fremmest, at de selv kan skielne mellem en Kirke og en Kirke-Tidende, hvad de Fleste endnu finder meget vanskeligt.

Ligesom det nemlig er den papistiske Overtro, at Geistligheden eller Hierarchiet egenlig udgjør og skaber Kirken,

Kirke-Sag og Kirke-Tidende

saaledes er det den Protestantiske Fordom, at en vis Beskrivelse af Kirke-Sagen, den være nu apostolisk, kongelig eller videnskabelig, altsaa en Kirke-Tidende, egenlig udgjør og skaber Kirken, og ligesom nu den rene papistiske Kirke derved bliver en blot Kirke-Tjeneste, som et geistligt Skuespil, saaledes bliver den rene protestantiske Kirke en blot Kirke-Skygge, som kun staaer paa Papiret, og om hvilken af disse Kirker der er enten den mest christelige eller den mest veisig-nede kan man trættes i det Uendelige, da Begge er kirkelige Uting, den Ene et blot Skin og den Anden et tomt Krav.

Saa rene protestantisk er imidlertid Kirken ikke hos os; thi naar vi tænke alle Kirke-Beskrivelser, selv den hellige Skrift borte, blev der ikke blot en levende Kirketrang tilbage hos Alle dem, der har en levende Gud, men blev ogsaa en christelig Kirke, bestaaende af Alle dem, der ikke blot er døbt ordenlig, men har virkelig i Hjertet den Tro, hvorpaa der fra Begyndelsen er døbt i Jesu Christi Navn, og Disses levende Deeltagelse i Alt hvad der angaaer det store Forhold mellem Gud og Menneske i Tid og Ewighed, det udgjør den egenlige Kirke-Sag, som aabenbar vilde være et tomt Ord, hvis intet levende Menneske i Landet brød sig om Gud og en Guds-Dyrkelse i Aand og Sandhed.

Om og hvorvidt nu enten Bibelen, Ritualet, Alterbogen, Psalmebogen, eller noget Sort paa Hvidt, hører til Kirke-Sagen, det beroer aabenbar paa Sammes virkelige Forhold til Kirken og Kirketrangen, et Forhold, der kan tænkes venligt eller fiendtligt, nært eller fjært, levende eller dødt, og at oplyse saavel dette Forhold, som i det Hele Kirke-Sagen, det er den nærmeste Opgave for hvert Lands egenlige Kirke-Tidende, en Opgave, den umuelig kan løse, dersom Udgiverne betragte Bladet som en Kirke, hvis Bogstaver skal, som alle gode Christne, i det mindste være grundene; thi paa denne Maade blev Tidenden i det Høieste et Speil af den christne Kirke hos os, og ingenlunde af Folkets Forhold til den, eller dens til Kirketrangen, og hvad der endda var det værste, et saadant Misgreb beviiste, at Udgiverne ikke havde indseet den himmelvide Forskiel imellem at være Medlemmer af samme Kirke, og at skrive i samme Kirke-Tidende. Det er derfor et godt Varsel, at Udgiverne af den Danske Kirke-Tidende aabne den for enhver Behandling af kirkelige Spørgsmaal, der, efter Omstændighederne, kan findes passende for Gienstanden og for Bladet, enten den saa stemmer med eller strider mod Udgivernes Tro og An-

Kirke-Sag og Kirke-Tidende

skuelse, saa de indrømme Andre den samme Frihed, de selv gjør Fordring paa, det er et godt Varsel for denne Kirke-Tidendes Værd og Varighed, og det er tillige et gyldigt Vidnesbyrd om kirkelig Oplysnings kiendelige Forspring hos os, thi en saadan Alsidighed er andensteds kun forsøgt af kirkelig Ligegyldighed, som nødvendig maatte udeinkke Nidkiærligheden og derved blive allerværst censidig, medens den her netop udspringer af Nidkiærlighed for Sandheden og Tro paa dens seierrige Styrke. Denne Oplysning er imidlertid ogsaa hos os langtfra at være i Alle, saa en saadan aaben Kirke-Tidende maa være belavet paa Miskiendelse fra flere Sider, og staaer Fare for at skyes af alle dem, der mene, deres Tro kun er saliggørende, naar enhver Modsigelse deraf undertrykkes, og atter af alle dem, der kun tør haabe Virkning af deres Modsigelse, naar Troen hindres i at forsvare sig, altsaa af alle den kirkelige Friheds Modstandere, som endnu er de Talrigste i alle Partier; men den Oplysning, der giver Keiseren hvad Keiserens og Gud hvad Guds er, har dog baade et saa guddommeligt Rygstyd, og bærer lige fra Begyndelsen saa gode Frugter for hele Menneskelivet, at dens Kamp maa være seierrig og dens Krone vis.

Derfor lykønsker jeg baade Udgiverne, Danmark og den Christne Kirke med dette Foretagende, og skal, saalænge Gud under Liv og Leilighed, selv bidrage hvad jeg kan til en fri Oplysning, som jeg veed, den christne Kirke ei blot kan taale, men kræver af alle sine Medlemmer, som Beviis paa, de er »Lysets Børn«, og behøver selv til sin Forklaring, medens jeg ogsaa veed, at en saadan fri Oplysning betaler sig godt i det Land, den voxer, ved i alle Retninger at forberede og paa alle Sider at befæste oplyst Frihed.

Dog, skjøndt Kirken og Kirke-Sagen midt iblandt os nødvendig er den nærmeste Gjenstand, en dansk Kirke-Tidende maa stræbe at oplyse, saa glæder det mig dog meget, at Udgiverne ei har sat sig andre Grændser, end de, der enten ligge i Sagens Natur eller sættes af Omstændighederne; thi der findes Intet paa Kirke-Historiens Enemærker, som jo, under visse Omstændigheder, har sin rette Plads i den nyeste Kirke-Tidende, og den Christne Kirke kan ingensteds oplyses fra den rette Side, uden at den baade i Henseende til Tiden og Rummet, betragtes i sin »Aimindelighed«, som hverken Kirke-Statens eller Stats-Kirkernes chinesiske Mure maae hindre os fra at gjøre aandelig giældende.

Kirke-Sag og Kirke-Tidende

Til Slutning vil jeg ønske Kirke-Tidenden hvad dens Gavnlighed beroer paa: mange velvillige Læsere, der ikke skye Lyset, men søge det, og kræve ikke mere end et saadant Blad og Ud-giverne med god Villie kan give, men betænke, at en »Kirkelig Avis« er i vor Avis-Tid alle Deltagere i Kirke-Sagen aldeles uundværlig, saa selv en maadelig var langt bedre end Ingen, og at den ubilligste af alle Fordringer til en Saadan var, at den skulde grundig drøfte alle Kirkelige Anliggender, da det tvertimod ligger i Sagens Natur, at den sædvanlig kun bringer forholdsvis sikre Efterretninger om kirkelige Tilstande og Begivenheder, med Vink til nøiere Eftertanke, og kun som ved en Undtagelse, nærmere Drøftelse af en kirkelig Gienstand, der netop nu enten for Christenheden i det Hele eller dog for os er af særdeles Vigtighed. Langtfra at en saadan Kirke-Tidende skulde kunne træde istedetfor et Kirkeligt Tidsskrift, haaber jeg, den tvertimod vil bidrage til, især hos Præster og theologiske Candidater at vække og nære Trangen til et Saadant, hvor hele Kirke-Sagen i Forhold saavel til Skolen som til det Børgelige Selskab efterhaanden kunde finde den fri og grundige Drøftelse, den visse lig baade fortjener og behøver. Kirke-Staten er i fuld Opløsning, alle Stats-Kirker rave, alle Skole-Raad til deres Understøttelse eller Afløsning har viist sig umodne, og dog er der en Gud over os, en Evighed for os og et nudsletteligt Vidnesbyrd om Begge i os, saa det er paa den høie Tid, uden alle andre Hensyn, at overveie, hvad Sandheds Gud forlanger, hvad Guds Kierlighed har givet, og hvad et sandhedskierligt Hjerter kan tilfredsstilles, trøste og glæde sig ved.